

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošt. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Določimo delokrog strokovnim organizacijam!

Čudna zapoved! Prve strokovne organizacije so stare že po šestdeset let, prvotni početki delavskih organizacij pa segajo v začetek devetnajstega stoletja; prve stanovske družbe, ki seveda niso imele povsem izkristaliziranih tistih nalog, kakor jih imajo sedanje strokovne organizacije, so se pričele že v petnajstem stoletju. Nazori so se polagoma bistrili. Sporedno z razvojem kapitalističnega gospodarstva se je razvijala tudi zavest delavstva. Kapitalistiško gospodarstvo je napredovalo, tendenca kapitala je bila naravno ta, da donaja kapital čimvečji dobiček od dela na eni strani, na drugi strani pa, da prodaja izdelke in pridelke konsumentom čim dražje. Kapital hoče torej imeti dobiček na dveh straneh. Naravna posledica tej gospodarski težnji je bil preobrat v mišljenju delavstva in konsumentov. Delavstvo je jelo uvidevati, da se mora braniti, da mora priboriti zase čimveč koristi, ki jih donaja delo na eni strani, na drugi strani pa mu jemlje nakupovanje blaga preveč zaslužka. To spoznanje je ustvarilo strokovne organizacije, ki združujejo delovni razred v svojem okrilju. Socialistične in druge strokovne oziroma stanovske organizacije štejejo danes na vsem kulturnem svetu gotovo več nego trideset milijonov organiziranih delavcev in uslužbencev, od katerih pripada več nego polovica razredno zavednim delovnim slojem.

Posamezna strokovna organizacija lahko doseže nekaj uspehov tuptam v svoji stroki glede mezdnih in službenih razmer. A trajni taki uspehi ne morejo biti, ker poišče kapital nova pota, da nadomesti izgubo na dobičku ali s tem, da delavstvo izkorišča z intenzivnejšim delom ali pa konsumente s podraževanjem blaga, med katere spadajo v prvi vrsti vsi delovni sloji. Kolo gospodarstva se torej suče vedno precizneje. To dejstvo delavstvo pozna. Zato prihaja do sklepa, da je boj strokovnih organizacij za trenutno izboljšanje življenjskih razmer potreben, nujno potreben, če hočemo obvarovati človeštvo pred poginom, toda končnega uspeha, končnega zagotovila za doseg človeške enakopravnosti, človeka vrednega življenja ne ponuja, če ostanemo na polpota. To strokovno organizirani delavci prav dobro vedo. Vrh tega pa porablja kapital le toliko delavcev, kolikor jih potrebuje, a drugi pa ostajajo na cesti brez zaslužka in brez pomočkov za življenje.

Strokovne organizacije v Avstriji niso politične. Avstrijski zakoni dele društva v dve glavni skupini: politična društva in nepolitična društva. Kje je pravzaprav meja med politiko in gospodarstvom, tega ne ve noben državnik. Mi smo mnenja, da take meje sploh ni, ker je gospodarstvo predpogoj in posledica politike in obratno. Iz gospodarskih vzrokov napravljajo zakone in politične korake zato, da pospešujejo gospodarske interese tistih slojev, ki imajo v posameznih državah ali tudi v več državah, skupne interese, tiste struje, ki imajo takrat ravno nadvlado v gospodarstvu in politiki. Delitev organizacij v politične in nepolitične ima torej očitni namen ovirati strokovne in stanovske organizacije pri svobodnem delu, ker bi sicer organizacije, če bi imele pravico,

baviti se s politiko, izrabile svoj vpliv direktno na zakonodajo proti vladajočim političnim oziroma gospodujočim slojem.

Kljub vsemu temu je naloga strokovnih organizacij, pospeševati razredno zavest na podlagi gospodarske politike. Politična izobrazba je mogoča tudi v strokovnih organizacijah, med glavne namene spada izobrazba in politična izobrazba je tudi izobrazba.

Ustanovitev in razvoj strokovnih organizacij je pospeševala socialna potreba. To ne velja le za socialistične organizacije, marveč tudi za vse druge stanovske organizacije.

Nastane pa vprašanje, kdo naj komandira strokovne organizacije, kdo naj jim določa delokrog. Če organizacije poznajo svoj namen, če se zavedajo svojega položaja in so postale močne iz lastne moči, dvignile se do izredne moči, do razredne zavesti, ali ni potem popolnoma naravno, da si določajo delokrog organizacije same. Strokovne organizacije so v svoji notranjosti najbolj dovršene organizacije in imajo moralno pravico ter so naravno poklicane sodelovati povsod, kjer gre za interese, ki jih imajo delavci vobče. Organizirano delavstvo more vplivati na razvoj svetovnega nazora in če bo svetovni nazor drugačen, prepojen s socializmom, bo tudi mogoče uvesti res pravične socialne razmere.

Gre torej v prvi vrsti za nov svetovni nazor. Delavstvo, uradništvo, vsakovrstni uslužbenci, vse to delavstvo se organizira. Organizirajo se odvetniki, zdravniki, drugi obrtniki, kmetje: vse vse se organizira in obenem deloma proletarizira. Med temi stanovci so izobraženi ljudje, so tudi siromaki, kje pa so tisti, ki so skušali zasejati med te stanovce čut socialne pravičnosti. Od teh slojev delavstvo v sedanjih razmerah ne pričakuje sicer mnogo, toda, kdor se strinja z novim svetovnim nazorom, kdor ima pošteno prepričanje o socializmu in njega pravičnosti in bodočnosti, mora ustvarjati podlago za novi svetovni nazor tudi v teh vrstah.

Delo za razredno zavednost, delo za svetovnost socializma vobče, in sicer po vseh delih človeške družbe, utegne mnogo bolj pospeševati smoter; vsakdo naj stori v svojem krogu svojo pošteno dolžnost in strokovne organizacije, ki so družbe razredno zavednega delavstva, jo bodo storile tudi same, računujoč na pošteno sodelovanje vseh zavednih slojev in prijateljev. Birokraški komando in omejevanje svojega delokroga pa strokovne organizacije ne priznavajo.

Omeniti moramo še nekaj. Politika služi zlasti v dva namena. Nekateri hočejo s politiko v svojem lastnem interesu doseči oziroma ohraniti gospodstvo svojemu razredu; ti so pošteni nasprotniki. Imamo pa še drugo vrsto ljudi, ki hočejo z raznimi pretvezami, z demagoštvom, pridobiti politični vpliv v svoj lastni interes ali pa tudi obenem v podporo strankam, ki so delavstvu nasprotni in škodljivi, ti so pa demagogi ali politični sleparji. To razliko mora razredno zavedno delavstvo prav dobro poznati in jo primerno upoštevati.

Delokrog strokovnih organizacij je torej popolnoma jasen in določen; edino, kar še potrebujejo strokovne organizacije, je politična svoboda. Politična svoboda je naravna pravica ne samo meščanskih slojev, marveč tudi človeštva vobče.

Novela k zakonu o bolezenskem zavarovanju.

(Konec.)

Bolniščina pri normalnih porodih je doslej obsegala štiritedensko bolniščino, po novem zakonu znaša šesttedensko podporo in poleg tega, če porodnice doje same, dobe še dojitno premijo do dvanajstega tedna po porodu. Dojitna premija znaša polovico bolniščine. V pravilih se sme določiti podpora za doječe porodnice eventualno do 26 tednov in dovoljevati bolniščina, če je potrebna, med nosečnostjo največ štiri tedne pred porodom. V varstvo bolniških blagajen, da se ne izrabljajo, pa smejo bolniške blagajne določiti, da se vse te podpore izplačujejo le tedaj, če je bila porodnica vsaj šest mesecev zaposlena v poslu, ki je dotičan zavarovanju.

Nekoliko izboljšane so določbe glede pogrebnine. Svojci imajo pravico do pogrebnine še pol leta potem, ko je bolnik prejel vso bolniščino, dočim je po dosedanjem zakonu stala nadzorna oblast na stališču, da zapade, če bolnik nima več pravice do bolniščine, tudi pravica do pogrebnih stroškov.

Nova dajatev, ki jo smejo bolniške blagajne sprejeti v svoja pravila, je bolniška strežba. Bolniške blagajne smejo oskrbeti porodnicam in bolnikom, ki so v domači oskrbi, izšolano strežniško osebje. Poleg tega se smejo porodnice z njih dovoljenjem oskrbovati v porodniških domih in enakih zavodih. V takih primerih se sme bolniščina do polovice znižati.

Družinsko zavarovanje ni obvezno. Zdi se pa vendar, da polaga vlada veliko važnost na družinsko zavarovanje, in si zato pridržuje pravico, da ga uvede za določene kraje obvezno. Družinsko zavarovanje obsega zdravniško pomoč, zdravlila, sme se pa uvesti tudi bolniška strežba, pogrebnina in porodniška podpora. V družinsko zavarovanje ne spadajo svojci z višjimi mezdnimi dohodki. Ta mezdna meja znaša za Dunaj 4800 K in za kraje, ki so v prvem, drugem in tretjem razredu aktivitetnih doklad za državne uradnike, 4200 K, 3000 K, (Ljubljana) oziroma 2400 K na leto. Ali bo mogel uradnik ali delavec, ki zasluži neznatno svotico več nego 2400 K na leto, tudi ob nekoliko ugodnejših razmerah nego so današnje, nositi velikanke stroške za zdravniško pomoč in zdravlila, je še odprto vprašanje. Tu bo marsikatera žena, marsikateri otrok, ki bi utegnil ostati pri življenju, poginil zaradi pomankljivega zdravljenja, in tudi zdravniki, ki pričakujejo od te določbe boljši uspeh svojim dohodkom, bodo večkrat razočarani.

Za dovoljevanje fakultativnih (slučajnih) podpor za napravo posebnih uredb, kakor bolniško in rekonvalescentno oskrbo, dalje za obrambo proti ljudskim kužnim boleznim in za podpiranje enakih smotrov, se smejo snovati posebni skladi, katerim prispevajo v prvi vrsti zavarovanci. Delodajalcem se sme naložiti prispevek le, če pritrdi večina zastopnikov delodajalcev na občnem zboru takim ustanovam.

Omeniti moramo še nekaj omejitev, ki se smejo sprejeti v pravila, pa jih še nismo omenili v tem poročilu. Bolnikom, ki se nahajajo izven okrožja bolniške blagajne, se sme dovoljevati višja bolniščina, in sicer najmanj 75 vinarjev, za zdravniško pomoč

in zdravila. V bolnici, ki jo je bolnik krivoma dobil pri pretepih, ali je neposredna posledica pijanosti, ali si jo je zavarovalec namenoma nakopal, se sme bolniščina popolnoma ali le deloma odreči. Za posamezne zdravilne in terapevtske pomočke se smejo določiti primerni najvišji zneski, in mora večje stroške v take namene poravnati zavarovalec sam. Te določbe bi bile končno še sprejemljive, toda naslednji dve nam pa nikakor ne moreta ugajati. Zavarovalec, ki prejema bolniščino še iz druge blagajne, mora to naznaniti v treh dneh blagajni, sicer se sme njegova bolniščina toliko znižati, da prejemek iz obeh blagajen ne presega njegovega delovnega zasluga. Bolniški prispevek strokovnih organizacij bi utegnil ob gotovih okoliščinah razlastiti neopravičeno bolniške blagajne. Enako ozkosrčna je tudi določba, da se sme zavarovalec, ki imajo med boleznijo pravico do mezde pri svojem delodajalcu, za čas te pravice bolniška podpora omejiti ali sploh odreči. Ker bi se pa v takih slučajih morali v vsakem posameznem primeru stopnjevati prispevki in določevati visokost in trajnost podpore, se bodo blagajne že glede na upravne težkoče, ki bi jih taka uredba delala, kar najbolj izogibale takim poskusom.

Novi zakon določa večje izdatke in seveda tudi večje prispevke. Zbiranje glavnice se sicer omejuje; rezervni sklad naj se ne zbira več do povprečnih dvojnih letnih izdatkov, marveč le do enkratnega zneska povprečnih izdatkov zadnjih treh let. Ker bodo pa izdatki ogromno narasli, bodo morale tudi dobro fundirane blagajne, ki je njihov rezervni sklad že dosegel najvišjo mejo, zopet zbirati rezervni sklad. Kakšni bodo tedenski prispevki, sklepamo lahko že iz tega, ker zakon določa, da ne smejo presegati na teden 40 odstotkov povprečnega dnevnega zasluga v posameznem mezdnem razredu.

Največji dopustni prispevki za bolniško blagajno in največje dopustne dajatve ob bolezni in pogrebnina bi znašale:

	Dopustna bolniščina	Dopustna pogrebnina	Dopustni prispevek
Mezdni razred 1 . . .	0.80	60.—	0.50
" 2 . . .	1.12	67.50	0.60
" 3 . . .	1.55	90.—	0.80
" 4 . . .	2.02	112.50	1.—
" 5 . . .	2.47	135.—	1.20
" 6 . . .	2.92	157.50	1.49
" 7 . . .	3.37	185.40	1.65
" 8 . . .	4.05	225.—	2.—
" 9 . . .	4.95	270.—	2.40
" 10 . . .	5.50	315.—	2.80
" 11 . . .	5.50	373.50	3.32
Posebni razred . . .	6.—	450.—	3.60

Seveda bodo bolniške blagajne skušale pokriti svoje obveze s čim manjšimi prispevki, in višina teh bo mnogo vplivala tudi na dajatve blagajen. Če se izvedejo vsi predpisi novele, tedaj bo zvišanje prispevka ogromno.

Predpise glede prispevkov delodajalcev novela ne spreminja. Vobče je tudi dovoljena določitev prispevkov po spolih zavarovancev in po večji ali manjši nevarnosti pri njih poslu; večje dajatve, ki nastajajo zaradi tega, nosijo delavci in delodajalci po razmerju, ki je določeno v zakonu. Nasprotno pa morajo delodajalci plačevati sami doklade na obrate, ki niso urejeni zdravstveno po zakonitih predpisih.

To so najvažnejše določbe novega zakona. Dne 9. aprila 1917 stopi nova novela v veljavo in obenem ne glede na to, ali so blagajne pravila že spremenile ali ne, in uredile nove prispevke ali ne, dobijo zavarovanci pravico do porodniške podpore in do zvišane pogrebne.

Vlada izda sama tudi vzorna pravila.

Rudarji, delavci v Idriji, pozor!

Jutri v nedeljo 25. svečana se bo vršila veljavna volitev volilnih mož v glavni zbor bratovske skladnice c. kr. eraričnega rudnika

v Idriji. Podružnica Unije avstrijskih rudarjev v Idriji stopa kot običajno tudi sedaj s kandidati pred Vas. To je njena sveta dolžnost, zakaj ta vodi že od svojega početka za Vas, z Vašo pomočjo uspešen boj za izboljšanje delavskih razmer v Idriji. Delovanje volilnih mož in članov predstojništva bratovske skladnice kot zaupnikov delavstva je odprta knjiga zadnjih let. Storili so vse, kar se je storiti dalo. Zvišale so se podpore vdovam in sirotam v kolikor se je to dalo, v zmislu § 36. pravil. Dalje so se dosegle znatne izredne podpore za nujno potrebne družine bolnih članov bratovske skladnice. Istotako zvišanje provizije starim provizionistom z doklado bolniškimi dnem i. t. d. Intervencije za posamezne osebe, ki se jim je v sili priskočilo na pomoč niti ne omenjamo. Delavcu ni iskati pomoči v neslogi, ampak v organizaciji, ki je osnovana njemu na korist. Zato pa proč z vsako kandidatno listino, ki bi skušala delavstvo samo cepiti. Ljudje, ki bi Vam ponujali kandidate od druge strani, niso Vaši prijatelji, ampak so kršilci discipline. Proč z oklici, ki so brez cilja in na ljubo, že itak sčabim razmeram. Zapišite na glasovnice in oddajte na dan volitve svoje glasove prav vsi naslednjim možem:

Srednja in zgornja, severna zahodna jama in pripravljalnica volita skupaj 37 mož, in ti so:

Kaučič Anton II.	Gantar Ivan III.
Jurjavčič Ivan VI.	Medvedič Ivan
Rupnik Franc II.	Šinkovec Luka
Peternel Franc II.	Troha Gregor
Peternel Franc III.	Čar Ivan IV.
Klemenčič Anton I.	Velikajne Martin III.
Baloh Leopold	Velikajne Ivan III.
Baje Jodak II.	Šinkovec Franc III.
Šinkovec Matevž II.	Kumer Franc II.
Šinkovec Franc VI.	Jurjavčič Anton IV.
Kenda Ivan V.	Bizjak Gregor
Kos Anton II.	Bratuš Boštjan
Jurman Ignacij	Tratnik Ivan XIII.
Jereb Ivan VIII.	Lazar Franc II.
Strnad Anton	Lazar Peter I.
Strnad Josip	Filipič Ivan
Krašna Anton	Uršič Franc II.
Lapajne Ignac	Lazar Martin
Lapajne Štefan II.	

Južno vzhodna jama voli 19 mož, in ti so:

Kogej Jakob III.	Filipič Tomaž
Kogej Ivan X.	Velikajne Ivan I.
Kogej Ivan IX.	Lapajne Franc IX.
Franko Franc II.	Filipič Primož
Jazbar Bernard	Kogej Franc IX.
Treven Paul	Terpin Anton
Vinkler Anton	Grošelj Peter
Batagelj Franc	Jordan Ivan
Koler Anton IV.	Flander Anton
Bizjak Franc IV.	

Žgalnica voli 6 mož, in ti so:

Bajt Josip	Uršič Alojz
Vojska Franc	Mozar Franc
Križič Vencelj	Požnel Ivan IV.

Stavbni in šumarski oddelek voli 5 mož, in ti so:

Burnik Ivan	Majnik Valentin
Eržen Franc IV.	Troha Franc
Hladnik August	

Čas volitve je tako določen:

1. Vse jame in pripravljalnica volijo skupaj v Antonijevi čakalnici od 9. do 10. ure dopoldne.

2. Stavbeni in šumarski oddelek volita skupaj v prostorih stavbene čakalnice na vagi, od 10. do pol 11. ure dopoldne.

3. Žgalniški delavci pa od 11. do 12. ure dopoldne v žgalnici.

Delavci — rudarji udeležite se!

Svetovna vojna.

Svetovna vojna na kopnem se ni okrenila še na nobeno stran. Pomoska vojna divja breobzirno. V prvih 15. dneh je

bilo potopljenih blizu 200 ententinih ladij. Nevtralne države so vse nasprotne pomorski vojni, ker silno škoduje njih trgovini. Anglija pa postaja naravnost brezobzirna ter je zapretila, da bo sporazum zaplenil vse nevtralne trgovske ladje v svojih pristaniščih. V Ameriki imajo velike boje med vojnimi hujšakci in pacifisti. Zato se Amerika še ni odločila ne za vojno, ne za mir. Čaka pač ugodnega razporeditve med prebivalstvom, oziroma trenutka, ko zadobi v javnem mnenju kapitalistična struja premoč.

Na italijanskem bojišču so imeli hude topovske boje na Krasu in pri Krnu. Tudi na Tirolskem so bili manjši boji. Italijani so obstreljevali Trbiž s topovi. Na soški fronti so avstrijske čete dosegle nekaj uspehov, zlasti so vztrajno odbijali italijanske napade pri Gorici. Zlasti z lju-tim topovskim ognjem so pričeli te dni na črti od morja do Plav. Tudi letalskih obiskov je bilo več od obeh strani.

V zadnjem času je bilo tudi na ruskem bojišču več hujših bojev, zlasti v Galiciji in Bukovini in pa v severni Moldavi na Rumunskem. Avstrijske čete so vprizorile pri Haliču ob Drini posrečen sunek, kjer so ujele okolo 1500 ruskih vojakov, zaplenile 12 strojnih pušk, 6 metalcov min in 3 topove.

Balkansko bojišče je pozorišče neprestanih bojev ob reki Črni. Praske se vrše tudi drugod in postajajo vedno ljutejše. Na tem bojišču so tudi Italijani. Nemške čete so jih ujele nad sto.

Francosko bojišče postaja važneje. V Šampaniji in ob reki Ankre so bili luti boji. V Šampaniji so Nemci dosegli teritorialni uspeh, ob Ankre so pa uspešno zavračali ljute angleške napade. Angleži obetajo, da se bo vnela v petih tednih najljutejša svetovna bitka, ki bo odločevala v tej vojni. Kaj bo iz teh groženj, bo pač pokazala bližnja pomlad. Dosedanje grožnje sporazuma se niso uresničile.

Tudi v Aziji ob Tigrisu imajo Turki še vedno ljute boje z ojačenimi Angleži, ki pa doslej še niso dosegli večjih uspehov.

Grčiji baje izroči sporazum novo noto, v kateri bo zahteval, da ji Grčija odstopi vse vojne potrebščine. Razmere na Grškem so kritične.

Domači pregled.

Sodrug Viktor Zorè je bil imenovan prisednikom v ljubljanskem najemnem uradu.

Občni zbor podružnice sodarjev in pivovarniških delavcev se bo vršil v četrtek dne 1. marca t. l. ob 8. zvečer v gostilni „Reininghaus“ v Sp. Šiški. Dnevni red običajen. Polna udeležba dolžnost!

Državni zbor in avstrijska socialna demokracija. V soboto dne 17. t. m. je zboroval klub nemških socialističnih državnih poslancev v avstrijskem državnem zboru na Dunaju. Posvetoval se je klub o notranje-političnem položaju. Poslanci smatrajo, da je Clam-Martinitovo ministrstvo strankarsko, ker sta v njem zastopana nemškomeščanska stranka po dveh zastopnikih, ki gotovo vplivata na politiko vlade. Nujnost parlamenta je poudarjal vladar in tudi skoro vse stranke so načelno za sklicanje parlamenta vsaj navidez. Koerberjeva in tudi sedanja vlada sta izjavljali v programatičnih izjavah, da smatrata parlamentarno delovanje za nujno. Pač pa zahteva sedanja vlada, da se mero-dajne stranke obvežejo, da sprejmejo poslovnik, ki bo onemogočal obstrukcijo. Sprejeta je bila na sestanku tudi resolucija, ki je pa bila menda zaplenjena.

Umrli je v pondeljek, dne 12. t. m. večletni član Unije rudarjev avstrijskih, sodrug Karl Knapp v Velenju. Bolan je bil precej dolgo. Pogreb je bil dne 14. t. m. Pokojnik je bil jako marljiv član. Bodi mu zemljica lahka!

Letni čas uvedejo tudi letos. Pričetek dne 16. aprila ob 2. popoldne, konec dne 17. septembra 1917 ob 3. popoldne.

Regulacija cen. Meso postane nekoliko ceneje, podraži se pa kruh in moka za leti 1917 in 1918.

Nova policijska ura za gostilne in kavarne. Od ponedeljka dalje se morajo gostilne v Ljubljani zapirati ob 10, kavarne pa ob 11. uri zvečer.

Najvišje cene za čevlje določi potom posebne naredbe avstrijska vlada.

Močnate jedi se smejo odslej dajati gostom, ki so v gostilnah na hrani le proti krušnim kartam.

Oddaja mlekarških izdelkov in masti kakor jo je odredil urad za ljudsko prehrano vzbuja nekaterim strah, da bo s tem trpela preskrba mest z mlekom in mastjo. Pripominjamo, da je tak strah popolnoma neutemeljen, ker bodo od pridelovalcev zahtevale politične oblasti oddajo teh le v onih slučajih, ako sploh ne pridejo omenjeni pridelki v splošni konsum ter se bodo k oddaji zlasti za maslo in mast pritegnili posebno tisti pridelovalci, ki doslej svojih pridelkov niso namenjali splošnemu konsumu medtem, ko se n. pr. oddaje mleka od mlekaric ne bo zahtevalo, ker ga itak oddajajo potrebnim strankam.

Poštna nakaznica za čete na bojnem polju. Vsled odloka trgovskega ministrstva z dne 7. t. m. št. 4138/P 1917, so od sedaj naprej dovoljene tudi zasebna poštna nakaznica na čete v bojnem polju in na mornarico do zneska 1000 K.

Dopisovanje z vojnimi ujetniki. Nekateri sorodniki in prijatelji vojnih ujetnikov imajo navado, da pišejo naenkrat po pet ali celo do deset dopisnic, češ, da bo nasjovljenec vsaj eno dobil. S tem se silno otežuje poslovanje pošte in ne doseže namena. Vsakdo naj piše le najnujnejše.

Znani poslanec Steinwender je praznoval 70 letnico svojega rojstva.

Povelnik avstroogrške mornarice je postal podadmiral Maks Negovan, rojen 1858. Podadmiral pl. Kailer je pa imenovan načelnikom mornariškega oddelka v vojnem ministrstvu.

Najnovejši nemški program. Skupni odbor nemških meščanskih strank (nemških nacionalcev in krščanskih socialcev) je odobril v zadnji svoji seji sledeči program, ki ga je izročil tudi min. predsedniku grofu Clam-Martinicu: 1. Združiti je treba vse sile, da se ozdravi socijalne in gospodarske posledice vojne. 2. Vztrajati je pri zvezi z Nemčijo, ki se je v sedanjem težkem času tako silno izkazala. Zato je treba. 3. Avstro-Ogrsko in Nemčijo notranje še tesnejše gospodarsko združiti ter eventualno kolikor pripušča gospodarski razvoj stremeti za carinsko in trgovinsko zvezo med obema državama. Trgovinske pogodbe s tretjimi državami se naj sklepajo skupno z Nemčijo. 4. Spremeniti naj se ustava, v kolikor se je to pokazalo za potrebno in izvede naj se reforma državnozbornskega poslovnika. 5. Nemcem se naj zagotovi ona pozicija, ki je potrebna v državnem interesu. 6. Izvede naj se reforma državne uprave, ohrani avtonomijo dežel in občin s primernimi razmeram in potrebam prebivalstva odgovarjajočimi spremembami; na Češkem naj se uvede razdelitev v okrožja, v ostalih kronovinah naj se vpelje zakonito varstvo nemških manjšin. 7. Pri izločitvi Galičije v zmislu ces. lastnoročnega pisma z dne 4. novembra je paziti, da se avtonomija te kronovine ne razvije v državni organizem in da se v vsakem oziru varujejo vojaški, finančni, politični in drugi državni interesi. 8. Uvesti je nemški državni jezik v izmeri, ki bo popolnoma odgovarjala potrebam države in redne uprave; v jezikovnih mešanih deželah se je ozirati v uradu in v šoli na jezikovne potrebe inorodnega prebivalstva. 9. Ugotoviti in zagotoviti je nemški značaj nemških dežel in zlasti prestolnega mesta Dunaja. 10. Pri ureditvi gospodarskih odnošajev med Avstro-

in Ogrsko se morajo posebno varovati avstrijski interesi.

Roparski umor. V Niederbergu na Štajerskem so našli v hlevu posestnico Josipino Kasper ubito, njenega 15 letnega nečaka Ivana Hausseggerja pa smrtno ranjenega. Mož ubite žene je v ruskem ujetništvu umrl. Žena in njen nečak sta bila pobita s sekiro. V hiši je bilo po omarah vse razmetano. Ukradenih je bilo kakih 800 do 1000 kron denarja, zlata ura z verižico, vredna 400 K. več drugega nakita ter dokaj obleke, perila in živil. Morilec je hišo za seboj zaklenil in obesil ključ na kraj, kjer je navadno visel.

Strah in stud pred mrčesi, steniciami, bolhami, ušmi, muhami, ščurki, grili, molji in drugo golaznijo je gotovo upravičen, kajti muhe razširjajo s svojim obleženjem smetij in potem jedil, boleznij, molji, grili, ščurki, peresne uši povzročajo škodo v hiši, steni-ce, bolhe, uši pa nadlegujejo ljudi in živali. Vso to golazen v hiši, kuhinji, hlevu in vtu pokonča takoj Fellerjev mrčesni prašek „Elsa“ ki prekaša vsa druga mrčesna sredstva. Cene pred vojno: 5 velikanskih škatelj 5 kron, — 1 škatljo kot priklado 1 K, razpošilja edino pristno lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvaško).

Svetovni pregled.

Evropsko ravnanje. Iz Amsterdamu poročajo „Arbeiter-Zeitung“, da belgijski guverner sodrugoma Anseele in Bertrand, ki sta hotela potovati v Haag na sejo izvrševalnega odbora Internacionale, ni dovolil potnih listov. Enako sta storili tudi nemška in angleška vlada; nemška vlada je zabranila namreč manjšini potne liste.

50 let splošna volilna pravica v Nemčiji. Dne 12. februarja je minulo 50 let, odkar so se vršile prve državnozbornske volitve po splošni in direktni volilni pravici v severnih zveznih nemških deželah. Bismarck je bil hud nasprotnik splošne volilne pravice, toda uvedel jo je, ker se je nadejal, da pripomore k ustanovitvi sedanje nemške zvezne države. Splošno volilno pravico je propagiral zlasti Lassalle. Prve volitve so delavstvo razočarale, zakaj dobili so pri njih le 58.000 glasov. Lassalle je menil, da mora proletarijat zastaviti svojo moč v politiki ter vreči gospodstvo vladajočih slojev iz tečajev. Da pa volilni uspeh ni bil dovoljen, je razumljivo. Pregledati ne smemo, da je obstajalo takrat v Nemčiji napredno gibanje, ki je imelo svoje početke v minulih meščanski revolucionarni dobi prejšnjih let. S tem naprednjaštvom so bili prepojeni delavci, ki so zanj tudi krvaveli ob revoluciji, a v trenutku volitve se še niso zavedali svoje proletarske naloge. Meščanske stranke so se združevale, ko so dobile vpliv na vlado in so se bolj in bolj bale proletarske demokracije. Tako se je tudi zgodilo, da so delavci prehajali obenem, ko so opazali stremenje meščanskih strank, v tabor socialne demokracije. V 50 letih so narasli socialnodemokratski glasovi od 58.000 na štiri in pol milijona glasov. Socialna demokracija je dobila pri zadnjih volitvah eno tretjino oddanih glasov. Revolucionarne nade, ki so jih mnogi pričakovali spričo uvedbe splošne volilne pravice, se niso sicer uresničile. Meščanske stranke so pa kljub temu, boječ se moči socialne demokracije, skušale večkrat odpraviti splošno volilno pravico. Glede zedinjenja Nemčije so bili sodrugi skoro pasivni; Nemčijo je pa združila vojna leta 1870/71, in prav ta združitev je pospeševala tudi razvoj socialne demokracije. Vlada je sicer ustvarila zakon proti socialistom, a volilna pravica je ostala. Ko je bil odpravljen zakon proti socialistom, se je stranka jela bujnejše razvijati. Reakcija se je povrnila le v pruski in saški deželni zbor. Poskusi, da bi se nemška stranka okrenila na levo ali na desno, k prevelikemu opor-tunizmu ali k dejanskemu revolucionizmu niso imeli nobenih znatnih uspehov. Stran-

ka je ohranila do danes trden program, ki vodi proletarijat tudi v sedanjih težkih, kritičnih časih k skupnemu delu za proletarsko stvar. Nesoglasje v taktiki med manjšino in večino se po vojni nedvomno odpravi in nemška socialna demokracija se po vojni še znatno okrepi.

Nesreča v rudniku. V Ehmenu pri Fallersleben na Nemškem je nastala v rudniku eksplozija. V rudniku je bilo 130 delavcev, 31 delavcev je bilo takoj ubitih, ostali pa le omamljeni in so vsi zopet prišli k sebi.

Mirovna demonstracija rimskih žena. „Züricher Nachrichten“ poročajo iz Rima, da so bile v italijanskem glavnem mestu pred kakimi 14 dnevi demonstracije, pri katerih so žene nosile svoje otroke in jih dvigale kvišku s klicem: Mi hočemo mir! Vrnite nam naše može!

Sestanek katoliških parlamentarcev v Švici je bil minuli teden. Na sestanku je bil tudi deželni glavar kranjski dr. Ivan Šušteršič.

Ruska socialistična stranka zahteva mednarodni socialistični kongres neglede na nasprotja, ki jih imajo vojujoče dežele med seboj.

Na Ruskem nastaja precejšnja nejevolja proti nadaljevanju vojne. To nam dokazujejo velike demonstracije, ki so bile v Petrogradu in drugod. Tudi med politiki ni slege, zato imajo v vladinih krogih vedne krize. Najbolj pa trpi pod terozmom vojnih prijateljev socialistična stranka. Kakor poročajo preko Kodanja, so nedavno zaprli enajst socialističnih članov dume, ker jih sumijo, da se zavzemajo za mir. Več poslancev je protestiralo proti aretaciji, češ da socialistični poslanci niso ničesar zakrivali.

Na Finskem so ruske oblasti zasledile veliko politično zaroto. Zaprli so že nad 100 oseb. O joj, povsod same zarote!

Angleški kapital v Rusiji. Angleški veleindustrijalec Leslie Urquhart je nedavno predaval v londonski učeni družbi „Royal Society of Arts“ o ekonomskem razvoju Rusije in o sodelovanju Anglije pri tem. Po vojni — je rekel predavatelj — bodo ruska plačila v inozemstvu (obresti, amortizacije itd.) za stare in nove dolgove znašala velike vsote. Pred vojno so znašala ta plačila 45 milijonov. To vsoto je mogla Rusija plačati, ker je bil njen izvoz večji kakor pa uvoz, ki je znašal v letih 1900—1912 povprečno po 35 milijonov funtov šterlingov. Ako se po vojni ruska trgovinska bilanca ne spremeni, bo morala Rusija pošiljati v inozemstvo mnogo zlata. Ruska produkcija zlata pa znaša 6 milijonov funtov šterlingov, izključeno pa je, da bi šel ves ta znesek v inozemstvo. Tudi bo Rusija po vojni komaj dobivala nova posojila v Evropi, kateri bo povsod primanjkovalo denarja. Za Rusijo ostane torej edini izhod, da poveča svoj eksport, pri čemer mora skušati, da mesto surovin izvaža v fabrikate in polufabrikate, ter da omeji import na tisto blago, ki ga doma ne izdeluje. Ruski izvoz je znašal v letih 1909—1913 povprečno 142,280 000 funtov šterlingov, od katerih je odpadlo okrog 90 1/2 milijona na surovine, 49 milijonov na polufabrikate in le 2,690.000 funtov šterlingov na fabrikate. Izvoz lesa se je dvignil od 6 1/2 milijonov v l. 1905, na 16 1/2 milijona v letu 1913; navzlic temu pa je izkoriščanje ogromnih ruskih gozdov še v jako žalostnem stanju. Rusija bi morala imeti vsled svojega bogastva na gozdovih za celo Evropo pravcati gozdni monopol! Še leta 1900 je importirala Anglija iz Rusije le za nekaj čez 6 milijonov lesa, iz drugih držav pa skoro za 19 milijonov. To razmerje se je v letu 1913 izboljšalo in uvoz ruskega lesa se je dvignil na 13,622 000 funtov šterlingov od celokupnega uvoza 29 milijonov 998.000 funtov šterlingov. Po vojni moramo računati z večjim razvojem ruskega gozdarstva. Že sedaj se pripravlja Rusija, da bo mogla po vojni povzdigniti svojo lesno industrijo. Nemčija je dosedaj otežkočala izvoz otesa-

4
nega in obdelanega ruskega lesa z visokimi carinami; dobivala je od Rusije neobdelan les ter ga je potem kot fabrikat izvažala v druge dežele. Najboljše sredstvo, da se povzdigne naravno rusko bogastvo, je razširjenje ruskega železniškega omrežja. Tako se bo ruska industrija znatno razširila, zlasti če ji priskoči na pomoč angleški kapital. V letih 1907 do 1917 je investirala Anglija v inozemstvu 1.127.000.000 funtov sterlingov; od tega odpade na Rusijo 26.214.000 funtov sterlingov. Sodelovanje angleškega kapitala v Rusiji ni za Anglijo le velikega gospodarskega; temveč tudi političnega pomena; industrializacija Rusije pomeni oslabljenje Nemčije in močna Rusija poveča tudi našo sigurnost. „Sl. N.“

Zedinjene države so poslale noto Avstro-Ogrski, ker so bile v Sredozemskem morju potopljene tri ameriške ladje. Avstrijska vlada bo preiskala zadeva in potem poročala Zedinjenim državam o stveri.

Zakon proti analfabetom. Zedinjene države so sklenile zakon, ki prepoveduje naseljevanje analfabetov v Zedinjenih državah. Ta zakon je naperjen proti Italiji in Kitajski. „Avanti“ razpravlja o posledicah, ki zadenejo Italijo zaradi zakona ter smatra tak ukrep za veliko ponižanje Italije. Krivdo vrača na vlado, ki se ni brigala za šolstvo.

Pri bolečinah v želodcu in trebuhu učinkuje nekaj kapljic Fellerjevega bolečine tolažečega rastlinskega esenčnega fluida z znamko Elsafluid, vzetih na sladkorju, največkrat takoj pomirjevalno. To preskušeno domače sredstvo, ki ob različnih boleznih dobro služi, naj bi bilo vedno pri rokah, kar je lahko mogoče, ker stane 12 steklenic franko samo 6 K. Pri zagatenju, lenivosti črevesa in zapahnenju vzemite Fellerjeve miloodvajajoče, želodec krepeče rabarbarske kroglice z znamko Elsakroglice. Nad 20 let so znane in priljubljene kot neškodljivo, ne dražeče odvajilo, katerim se ni treba privaditi, in ki jih otroci in ženske radi jemljejo. Cene pred vojno. 6 škatljic stane franko 4 K 40 vin, 12 škatljic 8 K 40 vin. Obe domači zdravili, Elsafluid in Elsakroglice se naročajo edino pristne pri lekarnarju E. V. Fellerju, Stubica, Elsa trg 334 Hrvatsko. Nad 100.000 zahvalnih pism. Mnogo odjemalcev so si pridobili tudi ostali Elsapreparati, katere hočemo tu v korist naših bralcev omeniti: Fellerjeva mentolska stogla z znamko „Elsa“ zoper migreno; cena kartonu 1 K. Fellerjevo sigurno učinkujoče sredstvo zoper kurja očesa, Elsaturistovski obliž v kartonih po 1 K in 2 K. Elsa - turistovska tinktura, 1 steklenica 2 K. (fa)

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Vabilo

na

redni občni zbor

Občnega konsumnega društva v Zagorju

(vpisana zadruga z omejenim poročtvom)

ki se vrši

dne 4. marca 1917 ob 2. uri popoldne
v gostilniških prostorih gospe Marije
Müller v Zagorju.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo za leto 1916.
3. Poročilo nadzorništva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Interpelacije in vprašanja.

Za nadzorništvo:

Ivan Wallend,
predsednik.

Kdor ne odstrani svojih kurjih oces, ga utruja vsaka

hoja
in
vsled
bole-
čin
oslabi
tudi
celo
telo.

Odstranitev kurjih oces brez bolečin

je za vsakega res velika dobrota. Ne more pa se dovelj svariti pred porezanjem kurjih oces. Kako lahko se pregloboko zareže ne da bi se opazilo, na noge pride vedno prah in nesnaga, ki lahko zaideta v rano in se tako kri zastupi, kar je imelo že čisto smrtno posledico. Kurja očesa je možno odstraniti brez noža lahko, hitro in zanesljivo s Fellerjevim turist. obližem z znamko „Elsa“, (obliž za kurja očesa cena pred vojno 1 K, v škatli 2 K) ali Fellerjevo turist. tinkturo z znamko „Elsa“ (tekoča tinktura za kurja očesa) cen. 2 K. Na tisoče hribolazcev, orožnikov, pismonoš, vojakov, kmetovalcev in dam, ki nosijo ozke čevlje, kakor tudi vsi, ki so to sredstvo že enkrat rabili, je hvalijo in priporočajo kot najboljše, hitro in najvarnejše učinkujoče za korenito odpravo kurjih oces. Med tem, ko druga sredstva, kakor rezanje, pilenje itd., odstranijo samo vrhni del kurjega očesa, korenino pa pustijo, vsled česar očesa takoj zopet zrastejo, odstranijo gorenjenavedeni izdelki kurja očesa s korenino vred. — Oba izdelka, kakor tudi prašek za odstranjenje telesnega petu in potu na nogah (cena 1 K) pri lekarnarju

E. V. FELLER, Stubica, Elzatr 334.
(Hrvaško.)

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Francišanska ulica šte. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanov
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Minar	1/21.—1/23.		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih, Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe za-
stonj in franko.

Podplati

se ohranijo, če se na nove ali malo ponošene
čevlje pritrdijo nabitki iz usnja.

Za en par z žeblički cena

za otroke	za dame in dečke	za gospode
26—35	36—42	40—46
K 1-20	K 1-50	K 1-80

Dobe se v zalogi čevljev „P E K O“
Peter Kozina & Ko., Ljubljana,
Breg, nasproti Sv. Jakoba mostu.

